

ՆՈՐԻՆ ՍՈՒՐԲ Օ. Տ. Տ. ՎԱԶԳԷՆ Ա ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ՎԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԱ

Իրաքի տաւած իր պաշտօնական այցելութենէն ետք, Նորին Ս. Օճաւթիւն Տ. Տ. Վազգէն Առաջին Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը տասն օրուան անպաշտօն այցելութիւն մը կատարեց Փարիզ: Պաշտօնական հանգամանք չկրող այս այցելութիւնը եղաւ դարձեալ գեղեցիկ առիթ մը խմբելու համար եւրոպայի Հայաթիւնը իր Կաթողիկոսին շուրջ: Փարիզ ժամանելէն և հիւրանոց իջեանելէն ետք, Վեհափառ Հայրապետը ընդունեց քաղմաթիւ պատգամաւորութիւններ, եկած՝ ներկայացնելու իրեն իրենց որդիական սէրը և անկեղծ յարգանքը: Իսկ ամէն օր Առաջնորդարանի գահլիճին մէջ Նորին Սրբութիւնը ընդունեց բոլոր այն ազգայինները որոնք որեւէ հարցի մը համար փափաքեցան իր Աջը համբուրել և տեսակցութեան մը առիթը ունենալ:

Փետրուար 12ի Կիրակի տաւած, Վեհափառ Հայրապետը Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ Տաճարին մէջ ողջունեց իր ժողովուրդը պերճախօս քարոզով մը, որ անգամ մը ևս թարմացուց հաւատացեալ ժողովուրդի սիրտին մէջ սէրը հայրենիքին և պաշտամունքը Սուրբ Էջմիածնի: Հայրենիքի կարօտ մեր ժողովուրդի զաւակները լսեցին հրճուանքով և ուրախութեամբ իրար լուրերը և պատգամը զոր բերած էր Հայոց մեծ Հայրապետը:

Երկուշաբթիէն մինչև Ուրբաթ գիշեր ամէն երեկոյ Նորին Սըրբութիւնը ընթրեց Հայ ընտանիքի մը յարկին տակ, չրջապատուած Հայ ազգայիններով: Իսկ Հինգշաբթի երեկոյ, իր իսկ հիւրանոցին մէջ պատուոյ ճաշկերոյթ մը տաւին Նորին Սրբութեան՝ Մարտիրոսէն յատկապէս եկած Հայեր, գլխաւորութեամբ Պարոն Արծրաւն Զրբաշեանի:

Նոյն կէսօրին, Վեհափառ Հայրապետը ճաշի հրաւիրուած էր յատկապէս ժընեքէն և Լիոնէն եկած ազգայիններու խումբի մը հետ, գլխաւորութեամբ Պարոն Մարտիրոս Շէլլէֆեանի և ներկայութեամբ Պարոն Նարսիէն Պիւլլէֆեանի և Հոգշ. Տ. Վազգէն Վրդ. Թադևոսի:

Վեհափառ Հայրապետը տեսնելու եկած էր նաև Անգլիոյ Հայոց Առաջնորդ Գերշ. Տ. Ներսէս Եպս. Պօղոսյան, որ Վեհափառ Հայրապետին հետ մնաց մինչև անոր մեկնումի օրը:

Երբ Նորին Սրբութիւնը Փարիզ հասաւ փետրուար 9ին, յաջորդ օրն իսկ հռոմէայնով խօսեցաւ երեսօղէմ՝ Ամեն. Տ. Եղիշէ Պատրիարքին հետ, հաւաքելու համար գիշեր և Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպս. Աճէմեանը որ իրեն հանդիպելու գային Փարիզ: Նորին Ամենապատուութիւնը, ընկերակցութեամբ Տ. Շահէ Արքեպիսկոպոսին, Փարիզ հասաւ երկուշաբթի գիշեր և Վեհափառ Հայրապետին ընկերացաւ ճաշկերոյթին: Այդ առիթով անոնք խորհրդակցութիւն մը ունեցան Նորին Սրբութեան հետ Եպիսկոպոսական Ժողովի գումարումի մասին, և մեր եկեղեցւոյ կեանքին հետ կապուած այլ հարցերու առնչուեցան:

Ուրբաթ, փետրուար 17ի գիշերը, Փարիզի Ինթըրքոնթինենթալ՝ պանդոկի մեծ սրահին մէջ պաշտօնական ճաշկերոյթ մը կազմակերպուեցաւ ի պատիւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին: Փարիզի Հայաթիւնը փութացած էր իր յարգանքի և սիրոյ զգացումները ներկայացնելու Նորին Սրբութեան: Օրուան Ամենապետոյն էր Արեւմտեան Եւրոպայի

կաթողիկոսական Պատուիրակ Գերշ. Տ. Սերովբէ Արքեպս. Մանուկեան, որ հանդիսաւորապէս բացաւ երեկոյթը՝ ողջոյնի գեղեցիկ խօսքով մը նորին Սրբութեան ուղղուած: Փարիզի եկեղեցւոյ Հագարարձութեան Ատենապետ Տիար Սեդրակ Բարեան յաջորդեց նորին Սրբազնութեան ճառով մը, ուր ուժգնօրէն պատկերացուց Տ. Տ. Վազգէն Վահափառի նուաճումները և կաթողիկոսական գահին վերածողութիւնը վերջին քսան-երկու տարիներու ընթացքին: Այնուհետեւ գլխաւոր խօսողը եղաւ Ամեն. Տ. Եղիշէ Արքեպս. Տէրտէրեան, Պատրիարքը Հայ Երուսաղէմի: Պատկերաւոր, կուռ և բանաստեղծական թռիչքով մը որ յատուկ է իր ոճին, ան գծեց Վահափառ Հայրապետի կեանքն ու դործունէութիւնը իրրեւ հովուապետ, իրրեւ շինարար, իրրեւ իմաստուն և հեռատես Հայրապետ: Վերջին խօսքը ներկաներուն ուղղեց նորին Սրբութիւնը, նախ յայտնելով իր շնորհակալութիւնը և յուզումը որ Փարիզ իր կատարած անպաշտօն այցելութիւնը վերածուեցաւ տօնի մը և հանդիսութեան, շնորհիւ Հայ Ժողովուրդի սիրոյն և համակրանքին հանդէպ հայրենիքին և Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին: Ապա մտերմիկ և զգայուն շեշտով մը նորին Սրբութիւնը խօսեցաւ իր Ժողովուրդին հետ, հայկական գիտակցութեան և հայկական գիտութեան հետ կապուած զանազան հարցերով: Զրոյցի ոճով մը ան իմաստնօրէն և բարձր զգայնութեամբ մանրամասնօրէն քննարկեց Հայ մշտութեւ և հայկական ինքնութիւնը հարազատօրէն պահելու գծուարձութիւնները, մանաւանդ արտասահմանեան պայմաններու մէջ, և կոչ քրաւ արտասահման ծնած և օտար մշակոյթներու երկինքին տակ մեծցող Հայ երիտասարդութեան որ ոչինչ զիջին հայկական իրենց ինքնութենէն՝ այսօրուան աշխարհը յուզող հոսանքներուն մէջ:

Այդ երեկոյթին Փարիզի Բաղաքապետը զրկած էր յատուկ նամակ մը իր ներկայացուցիչին միջոցաւ: Ստորեւ կու տանք այդ նամակին գեղեցիկ բովանդակութիւնը. —

LE MAIRE DE PARIS

Paris, le 17 Fevrier 1978

Sainteté,

C'est aujourd'hui seulement que j'ai appris que Votre Sainteté était de passage dans notre capitale et qu'Elle y achevait son séjour.

Les liens d'amitié séculaire tissés entre la France et les Arméniens, et la signification exceptionnelle que prend, de ce fait, la présence de Votre Sainteté au milieu des fidèles de son peuple venu en grand nombre trouver refuge au foyer de la nation française, me font regretter vivement d'avoir été informé si tardivement.

J'aurais eu à coeur, en effet, de recevoir comme il sied, Votre Sainteté en cet Hôtel de Ville pour lui adresser le salut déférent du peuple de Paris.

Mon collaborateur Bernard Billaud étant indisponible ce soir, j'ai chargé Monsieur Jacques Rigoult de me représenter auprès de Vous et de Vous faire tenir ce message d'estime et d'amitié.

Je prie Votre Sainteté de bien vouloir agréer l'hommage de mes sentiments les plus profondément dévoués.

Jacques Chirac

Sa Sainteté Vazken
Patriarche Suprême et
Catholikos de Tous les Arméniens

Վերոյիշեալ ճաշկերոյթին ներկայ էր նաև Պեղծիքայի Հայ համայնքը ներկայացնող տասնմէկը բաղկացած պատուիրակութիւն մը, գլխաւորութեամբ Պեղծիքայի Հայոց Գաղութային Վարչութեան նախագահ Տիար Եղուարդ Ժախեանի:

Նոյն Ուրբաթ օրը, հրեկոյեան ժամը 6ին, Վահագն Հայրապետը պաշտօնական այցելութիւն մը տուաւ Ֆրանսայի Արտաքին Գործոց նախարար Նորին Վսեմութիւն Լեւի Տը Կրենկոյի: Նորին Վահագնութեան կ'ընկերանային Գերշ. Տ. Սերսիլը Արքեպիսկոպոս, Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպիսկոպոս և Գերշ. Տ. Ներսէս Եպիսկոպոս: Վահագն Հայրապետը կառքը հիւրանոցէն մինչև Քէ Թ'Օրսէ Թաւաղանքուցաւ յատուկ ստիկանական շքախումբով և Նորին Սրբութիւնը Քէ Թ'Օրսէյի մուտքին ողջունուեցաւ Արտաքին Գործոց Վսեմ. նախարարին կողմէ: Կէս ժամ տևող տեսակցութեան ընթացքին Նորին Սրբութիւնը հետաքրքրական խօսակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ, ընդհանրապէս Հայերու և Հայ Եկեղեցւոյ կացութեան մասին, բայց յատկապէս Ֆրանսա ապաստան զանոց թրքահայ և Լիբանանահայերու մասին, որոնք զօւլաւութիւններու կը հանդիպէին վերջերս: Այդ առթիւ Արտաքին Գործոց նախարարը հետաքրքրուեցաւ Երուսաղէմով և Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպիսկոպոս ներկայացուց Նորին Վսեմութեան այն հարցերը որոնք կապ ունէին Երուսաղէմ բնակող քրիստոնէական համայնքներուն հետ: Խօսակցութեան վերջաւորութեան, Ն. Վսեմութիւնը որոշեց յատուկ հաղորդագրութիւն մը ղրկել թերթերուն այս տեսակցութեան մասին: Ստորև կու տանք Փարիզի թերթերուն մէջ հրատարակուած այդ հաղորդագրութիւնը. —

Mr. de Guiringaud, ministre des affaires étrangères, a reçu, vendredi 17 février, Sa Sainteté Vazken Ier, catholikos de tous les Arméniens, qui était accompagné de Mgr. Adjemian, adjoint de l'archevêque de Jérusalem, et de Mgr. Manoukian, délégué du catholikos en Europe. Sa Sainteté Vazken Ier est patriarche d'Etchmiadzine en Union soviétique. Le ministre — indique le Quai d'Orsay — a souligné que les droits et privilèges historiques des communautés chrétiennes en Terre sainte devront être respectés dans le cadre d'un règlement au Proche-Orient. Il a rappelé la position de la France en faveur de la conservation et de la protection des Lieux saints des trois grandes religions monothéistes, auxquels notamment une totale liberté d'accès doit être assurée.

Շարաթ կէսօրին. Վահագն Հայրապետը ստիկաններու շքախումբով մը Թաւաղանքուցաւ օդակայան, ուր փութացած էին Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքը, Արեւմտեան Եւրոպայի Կաթողիկոսական Պատուիրակը, Գերշ. Տ. Շահէ Արքեպիսկոպոս Աճէմեան, Գերշ. Տ. Ներսէս Եպս. Պօղոսյան, Գերշ. Տ. Գիւլա Եպս. Նազարեան, վարդապետներ, քահանայ հայրեր և մեծ թիւով ազգայիններ: Պատուոյ նրանք մէջ ներկայ էր նաև Սովետական Դեպտանատան Առաջին Բարտուղար Պարսն Գէորգեան: Վահագն Հայրապետը մինչև օդանաւ առաջնորդուեցաւ խումբ մը եկեղեցականներու և ազգայիններու կողմէ, և մեկնեցաւ ղէպի Մոսկուա և Երևան, հրաժեշտ առնելէ հետք իր ընկերակիցներէն, ուրախ և շողուն տրամադրութեամբ: